

Quasi 30 anys després

Juanjo

Fa quasi 30 anys... feia el mateix camí. Sortia per baix del mas, per un estret caminet de ferradura, en direcció a la parança d'Angelino. Després baixava cap a vall, per la vora dels garrofers de Juan, fins al barranc. Unes pedres feien de passereres. Al costat, sovint estava ple d'aiguamoll que baixava de la fonteta que n'hi ha; i en front, la sènia de Tisto; una mica més amunt, a la dreta, estava el cirerer, amb bona ombra i bones cireres, on fèiem alguna parada per a visitar-lo allà pel mes de maig. A l'esquerra un bancal d'empelts joves i ufanosos. Ja al final de la costera uns altres garrofers, i en aplegar, allí estava la casa del tio Fraisco i la tia Antonieta, on tants matins m'he escalfat a la vora del foc, esperant que el correu que ens duia a l'escola passara per allí. A la vesprada calia tornar a fer els 2 km i mig que separen el mas dels Calduchs del mas del Tonto.

Estava apartat, però com que es feia tots els dies, era ja una rutina i es suportava bé. Quan aplegava, m'agüela estava sempre disposta a preparar el berenar. Ara ja no viu, però encara hi és, està en el record i estarà per molts anys.

Uns pocs anys abans, en 1971, havien fet tancar l'escola del mas d'en Ramona. Anita Martínez, que llavors era la que donava les classes als alumnes d'allí va rebre un comunicat de la Inspectora de Zona on li feien saber que a partir del dia 10 de maig s'havien de traslladar ella i els seus alumnes al poble. No va preguntar ningú als pares del xiquets què pensaven del tancament i del lloc que van triar per als seus fills.

Ara, tants anys després, he provat de fer el mateix camí. En el record estava tot al mateix lloc, però quan he sortit res ja he trobat igual. I és que el temps no passa debades. El caminet de ferradura és ara un camí asfaltat. Al costat del garrofers de Juan hi ha un bancal d'ordi. Les passereres hi són. Potser algunes encara siguin les mateixes de fa 30 anys. Altres han canviat, però igual serveixen per creuar el barranc sense mullar-te els peus. La fonteta i la sènia encara fiten el camí, tot i que la seua aigua no s'aprofita. Costera amunt el camí està ple de romigueres que t'obliguen anar per les dreces, i el cirerer ja es va assecar. Al seu lloc una rècua de nous arbres es disputen la saba que naix de la terra. A l'esquerra els empelts ja no hi són i una tanca voreja el camí. En aplegar dalt, el foc ja no sol estar encès a casa del tio Fraisco.

Ara, tants anys després, també es parla de xiquets que han de canviar d'escola. Però clar, ara res és igual. Ara el poble pot expressar la seva voluntat i elegir, i per això, tal com es va acordar en una votació feta en assemblea general de pares i mares d'alumnes, es va posar un recurs contra la resolució de 8/març/2002, de la Direcció General de Centres Docents, demanant que, per proximitat i millors carreteres, consideraven millor el lloc de Sant Mateu per a que els seus fills anaren a l'escola. Jo no vaig anar a la votació, entre altres coses perquè no tinc prou raons per pensar que un institut vagi a ser millor o pitjor lloc que l'altre per als nostres fills. La justícia va acceptar el recurs i l'opinió del poble seria escoltada. Però llavors, l'Alcalde sent portador d'un missatge de la Conselleria, ens va posar entre l'espasa i la paret a les mares i pares, i ens va dir que, o es retirava el recurs presentat i s'acceptava l'IES de la Vall d'Alba, o els xiquets marxarien del poble als 12 anys. Fa 30 anys no va haver ni opció a protestar. Ara res és igual... però quasi tot és semblant.

Ara, tants anys després, als pobles de l'interior seguim tenint pocs xiquets per a fer escoles, però pareix ser que hi ha qui preveu que tindrem molts delinqüents i generarem moltes deixalles. Al mateix temps que ens diuen que cal buscar llocs de treball en una economia sostenible, potenciar el turisme rural, recuperar les nostres tradicions i la nostra cultura, al mateix temps, ens parlen de portar abocadors i pressions.

Ara, tants anys després, amb el camí asfaltat, amb les carreteres, amb les autovies, s'aplega molt més prompte a tot arreu, però tot i això, els masos segueixen estant apartats dels pobles, els pobles apartats de les ciutats i la gent apartats els uns dels altres. I és que la proximitat no és una cosa física exclusivament. Espero i desitjo que les pròximes vegades que es faci aquest camí els barrancs seguisquen sent preciosos llocs on la natura es mostra tal com és, i que els altres barrancs, aquells inventats per la gent, sols siguin petites sèquies, per on siga fàcil creuar i aproximar-se els uns als altres. I també espero i desitjo que dintre de 30 anys no tinguem de parlar del tancament de cap escola més.